

Informácia k prerokovaniu protokolov z kontroly správnosti zostavenia záverečných účtov kapitoly Ministerstvo financií SR a kapitoly Všeobecná pokladničná správa za rok 2010 a spoľahlivosti údajov v informačných systémoch

Kontrolná akcia bola vykonaná na Ministerstve financií SR podľa plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR v I. polroku 2011 súbežne v dvoch rozpočtových kapitolách, a to v kapitole Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF SR“) a v kapitole Všeobecná pokladničná správa (ďalej len „VPS“). Išlo o finančnú kontrolu, účelom ktorej bolo:

- preveriť predovšetkým správnosť zostavenia záverečných účtov oboch kapitol za rok 2010,
- zhodnotiť, či účtovné závierky a finančné výkazy podávajú verný a pravdivý obraz o ich majetkovej, výnosovej a finančnej situácii,
- overiť spoľahlivosť príslušných údajov v informačných systémoch formou aplikačnej kontroly.

Kontrola obsahovala zároveň aj prvky súladu, tzn. bolo preverené, do akej miery kontrolované subjekty dodržiavajú všeobecne záväzné právne predpisy a ďalšie predpisy vzťahujúce sa k ich činnosti.

Účelom kontroly bolo tiež získanie a vyhodnotenie podkladov potrebných pre vypracovanie Stanoviska NKÚ SR k Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2010 pre potreby Národnej rady SR v zmysle § 5 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov.

Výkon kontroly na kontrolovaných subjektoch bol v čase od 02. 03. do 20. 05. 2011 s prerušením z dôvodu účasti členov kontrolných skupín na vzdelávacích aktivitách v rámci projektu „Moderný a flexibilný úrad – budovanie kapacít ľudských zdrojov NKÚ SR“.

NKÚ SR v súlade s § 15 ods. 1 písm. d) a e) zákona o NKÚ SR predložil MF SR dňa 25. 05. 2011 protokoly o výsledku za účelom oboznámenia sa s ich obsahom a umožnenia vznesenia prípadných námietok proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. MF SR vo svojom písomnom stanovisku zo dňa 30. 05. 2011 nevznieslo námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení, ale vyjadrilo pripomienky k niektorým kontrolným zisteniam, ktorých opodstatnenosť NKÚ SR v zmysle § 15 ods. 1 písm. f) zákona o NKÚ SR preveril a vyhodnotil ako doplňujúce informácie, ktoré podrobnejšie vysvetľujú kontrolou zistený stav a zdôvodňujú postup MF SR v kontrolovaných oblastiach, avšak nie sú dôvodom na zmenu textu protokolov.

NKÚ SR na základe výsledkov kontrol nekonštatoval závažné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov ani nezrovnalosti, ktoré by významnou mierou ovplyvnili správnosť údajov vykázaných v účtovných závierkach a finančných výkazoch a v záverečných účtoch oboch kontrolovaných subjektov.

Kapitola Ministerstvo financií SR

Záverečný účet kapitoly bol po obsahovej stránke vypracovaný v súlade so Smernicou MF SR. Preverením plnenia záväzných ukazovateľov rozpisovaných pre kapitolu nebolo zistené nedodržanie záväzných limitov príjmov a výdavkov rozpočtovaných na rok 2010.

Vo viacerých prípadoch boli prostredníctvom rozpočtových opatrení uskutočňované výdavky, ktoré by správca kapitoly mohol zohľadniť už v procese prípravy a tvorby ročného rozpočtu. Zabezpečovanie financovania výdavkov presunom finančných prostriedkov z kapitoly VPS do kapitoly MF SR prostredníctvom rozpočtových opatrení vytvára priestor na úhrady v rozpočte neschválených výdavkov a vedie zároveň k zvyšovaniu administratívnej náročnosti.

Preverením správnosti údajov o skutočnom plnení príjmov za rok 2010 neboli zistené nedostatky. Stav o výške príjmov v účtovných výkazoch jednotlivých organizácií spadajúcich pod MF SR a kapitoly súhlasil s údajmi uvedenými v ich účtovných závierkach a údajmi uvedenými v záverečnom účte kapitoly MF SR.

NKÚ SR na základe preverenia čerpania výdavkov na externé právne služby za rok 2008 až 2010 odporučil, v súlade so zásadou hospodárnosti, prehodnotiť všetky zmluvy o poskytovaní právnych služieb, osobitne v časti stanovenia ceny za hodinu výkonu práce, prípadne zvážiť možnosť zabezpečiť personálne obsadenie právneho oddelenia MF SR tak, aby bolo kompetentné zastupovať MF SR a SR v medzinárodných súdnych sporoch a arbitrážnych konaniach.

Nepriaznivý dopad na výšku skutočných výdavkov v roku 2010 mala úhrada 11 874 305,82 eur vyplatená spoločnosti PSIS a.s. v likvidácii na základe právoplatného súdneho rozhodnutia ako náhrada ušlého zisku, vrátane 17,6 % úrokov z omeškania, ktoré boli dvojnásobne vyššie ako samotná istina. S prihliadnutím na uvedený prípad enormného nárastu úrokov ovplyvneného výškou úrokovej sadzby a dĺžkou trvania súdneho sporu po uplatnení opravných prostriedkov, NKÚ SR odporučil vykonať analýzu obdobných súdnych sporov z pohľadu uplatnenia, resp. neuplatnenia mimoriadnych opravných prostriedkov vo vzťahu k prípadnému nárastu úrokov z omeškania a zamedziť tak zvyšovaniu výdavkov z verejných prostriedkov. Zároveň odporučil zabezpečiť dôslednú ochranu záujmov MF SR a SR v procese rozhodovania na prvostupňových súdoch.

Kontrolou finančných operácií na mimorozpočtových bankových účtoch a použitia mimorozpočtových prostriedkov bolo zistené, že priame refundácie prostriedkov z mimorozpočtových účtov na výdavkový účet znižujú čerpanie a ovplyvňujú celkovú výšku rozpočtovaných výdavkov. NKÚ SR preto odporučil prijať opatrenie na sprehľadnenie systému evidencie, rozpočtovania a čerpania mimorozpočtových prostriedkov a postupovať v súlade s § 23 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Inventarizácia majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov za rok 2010 bola na MF SR vykonaná v zmysle § 29 a § 30 zákona o účtovníctve. Zistené inventarizačné rozdiely a manko 17 obrazov v celkovej hodnote 2 256,37 eur boli zaúčtované v súlade s citovaným zákonom a preložené škodovej komisii MF SR na ďalšie riešenie. NKÚ SR odporučil zvýšiť zabezpečenie ochrany prezentovaných i uskladnených umeleckých diel nachádzajúcich sa v priestoroch MF SR.

Podstatný nesúlad bol zistený medzi pôvodne schváleným rozpočtom a skutočným čerpaním prostriedkov v programe 074 - Tvorba metodiky, riadenie, kontrola a vnútorný audit, kde schválený rozpočet vo výške 91 605,6 tis. eur bol v skutočnosti čerpaný vo výške 172 251,4 tis. eur (188,03 %). Naproti tomu minimálne boli čerpané prostriedky EÚ v programe 0A9 - Operačný program Informatizácia spoločnosti. Z pôvodne schváleného rozpočtu na rok 2010 v sume 159 183,8 tis. eur boli prostriedky čerpané len na 1,78 %. Potreba zdrojov bola riešená rozpočtovými opatreniami.

NKÚ SR odporučil v programovom rozpočtovaní vykonať dôslednú analýzu reálnosti zámerov a cieľov jednotlivých programov a podprogramov v nadväznosti na rozpočet výdavkov s cieľom zamedziť nárast rozpočtových opatrení na konci rozpočtového obdobia, resp. vykonať také opatrenia v priebehu roka, ktoré budú smerovať k skutočnému naplneniu cieľov a schválených rozpočtov jednotlivých programov. Zároveň odporučil prehodnotiť program 072 - Výber daní a cla a zvážiť možnosť presunu úloh a adekvátnych výdavkov na elektronizáciu systému daní a cieľ do programu 0A9 - OP Informatizácia spoločnosti, kde v rámci prioritnej osi 1 Elektronizácia verejnej správy bola zverejnená výzva na národný projekt Elektronické služby daňových agend MF SR.

V oblasti správy a administrácie ekonomického informačného systému MF SR (ďalej len „EIS“) bola zistená absencia interného riadiaceho aktu MF SR upravujúceho jeho správu. Ďalej bol zistený nedostatok v oblasti jednoznačnej identifikácie užívateľov EIS. V oblasti kontroly procesu vstupu údajov do EIS boli zistené nedostatky v nesúlade dátumových položiek zdrojových údajov pre EIS. Kontrola oblasti výstupov z EIS bola zrealizovaná na základe vybranej vzorky finančných dokladov a nepreukázala nesprávnosť výstupných údajov v porovnaní s údajmi vloženými do systému.

NKÚ SR odporučil prijať interný riadiaci akt upravujúci proces žiadosti o zaradenie, resp. vyradenie používateľa do EIS zodpovedným zamestnancom MF SR za stanovený okruh alebo zamestnancom organizačnej jednotky vstupujúcej do EIS s náležitým vymedzením zodpovednosti za uvedený proces. Zabezpečiť konkrétnu identifikáciu užívateľov v EIS. Odporučil tiež zabezpečiť autorizáciu zmeny údajov na papierových dokumentoch, ktoré sú podkladom vstupu do EIS.

Odporúčania NKÚ SR navrhnuté MF SR v súlade s § 13 ods. 2 zákona o NKÚ SR, by mali zabezpečiť eliminovať nepriaznivý vplyv vyššie uvedených nedostatkov na čerpanie verejných prostriedkov a sprehľadniť rozpočtové a účtovné procesy pri ich nakladaní.

Na základe vyhodnotenia zistených nedostatkov NKÚ SR konštatoval, že záverečný účet kapitoly MF SR zostavený k 31. 12. 2010 podáva dostatočne dôveryhodný a pravdivý obraz o skutočnej finančnej, výnosovej a majetkovej situácii.

Kapitola Všeobecná pokladničná správa

ZÚ kapitoly VPS bol po formálnej a obsahovej stránke vypracovaný v súlade so Smernicou MF SR. Úprava rozpočtu kapitoly bola realizovaná v súlade s § 2 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte na rok 2010. Záväzné limity kapitola dodržala.

Rozpočtové opatrenia boli vykonané v súlade so zákonom o štátnom rozpočte a § 15 zákona o rozpočtových pravidlách. Operatívnu evidenciu kapitola VPS viedla v súlade s § 15 ods. 3 citovaného zákona.

Overením správnosti údajov o čerpaní vybraných položiek príjmov a výdavkov uvedených v účtovníctve kapitoly, finančnom výkaze, operatívnej evidencii rozpočtových opatrení k 31.12.2010 a záverečnom účte kapitoly za rok 2010 neboli zistené rozdiely.

Kontrolou stavov vybraných pohľadávok z poskytnutých návratných finančných výpomocí a pohľadávok zo zrealizovaných záruk bolo konštatované, že MF SR vedie v účtovníctve pohľadávky voči jednotlivým dlžníkom v súlade s § 4 ods. 2 zákona o účtovníctve a § 41 Opatrenia MF SR. Porovnaním stavom štátnych záruk vykázaných v účtovníctve kapitoly k 31. 12. 2010 so stavmi vykázanými v návrhu štátneho záverečného

úctu ŠR za rok 2010 neboli zistené rozdiely. V roku 2010 neboli poskytnuté žiadne nové záruky.

Overením konečných stavov vybraných štátnych finančných aktív a štátnych finančných pasív vykázaných k 31. 12. 2010 v účtovníctve kapitoly, inventarizácii a záverečnom účte kapitoly neboli zistené rozdiely.

Inventarizácia majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov k 31. 12. 2010 bola vykonaná v súlade s § 29 a § 30 zákona o účtovníctve. Formálne nedostatky boli zistené v príkaze na vykonanie inventarizácie, pri vyplňovaní písomností vyhotovovaných v rámci inventarizácie, dodržaní zásad pri dokladovej inventúre. Inventarizačné rozdiely boli, v súlade s ustanovením § 30 ods. 7 zákona o účtovníctve, zaúčtované do účtovného obdobia roku 2010.

Správnosť vstupných údajov EIS bola overená na vzorke účtovných dokladov o príjmových a výdavkových finančných operáciách vybranej pomocou nástroja CAAT's (počítačom podporované kontrolórske techniky), softvérom pre analýzu údajov IDEA, pričom bola použitá metóda stratifikovaného náhodného výberu s použitím číselnej stratifikácie podľa čiastky vo firemnej mene. Kontrola nepreukázala nedostatky.

MF SR nemá vypracovaný interný riadiaci akt upravujúci správu EIS, tzn. vymedzenie povinností určených zamestnancov zodpovedných za žiadosť na zaradenie, resp. vyradenie jednotlivých používateľov do EIS. V dôsledku toho existuje riziko nedostatočne zabezpečeného procesu nahlasovania aktuálnych zmien v stave, zaradení a vyradení jednotlivých zamestnancov organizačných útvarov MF SR, resp. používateľov systému, ktorí prístupujú do EIS.

NKÚ SR z dôvodu eliminácie vzniku ďalších nedostatkov v kontrolovaných oblastiach, v súlade s § 13 ods. 2 zákona o NKÚ SR, odporučil MF SR prijať nasledovné opatrenia:

1. Vypracovať samostatný interný riadiaci akt MF SR pre účtujúcu jednotku „Štát“, ktorý bude upravovať postupy účtovania a obeh účtovných dokladov a výkon inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov.
2. Aktualizovať Smernicu č. 31/2008, v ktorej bude vecne príslušným organizačným útvarom stanovený termín na predkladanie účtovných dokladov na ich zaúčtovanie oddeleniu účtovania operácií štátu.
3. V oblasti inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov:
 - vypracovať interný riadiaci akt MF SR na vykonanie inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov v účtujúcej jednotke rozpočtovej kapitoly VPS tak, aby bol terminologicky a obsahovo v súlade s príslušnými ustanoveniami § 29 a 30 zákona o účtovníctve,
 - do vzorov tlačív inventúrnych súpisov a inventarizačných zápisov doplniť čísla účtov hlavnej knihy tak, aby bolo možné overiť dodržanie preukazateľnosti a vecnej správnosti vedenia účtovníctva a zabezpečiť dôsledné vyplňovanie údajov v inventúrnych súpisoch a inventarizačných zápisoch v zmysle Zásad na vykonanie inventúry, ktoré sú prílohou príkazu na vykonanie inventarizácie,
 - vytvoriť opravné položky k pochybným a sporným pohľadávkam na základe posúdenia ich vymožitelnosti pri inventarizácii tak, aby účtovníctvo a výkazníctvo

účtujúcej jednotky rozpočtovej kapitoly VPS odrážalo reálnu hodnotu štátnych finančných aktív.

4. Predložiť materiál „Návrh na zníženie stavu časti štátnych finančných aktív z dôvodu trvalého upustenia od vymáhania pohľadávok z návratných finančných výpomocí“, ktoré prešli do správy MF SR v súvislosti s delením majetku federácie a ich hodnota je na základe právnej analýzy nulová, na rokovanie vedenia MF SR a následne rokovanie vlády SR.
5. Vypracovať interný riadiaci akt upravujúci proces žiadosti o zaradenie, resp. vyradenie používateľa do EIS zodpovedným zamestnancom MF SR za stanovený okruh alebo zamestnancom organizačnej jednotky vstupujúcej do EIS s náležitým vymedzením zodpovednosti za uvedený proces.